

ОБРЕДНОСТ И ПРИОБЩЕНОСТ У МЛАДИТЕ ХОРА
(По материали от анкета сред ученици от гр. Враца)
Миглена Пецева, Евелина Стоичкова
Гр. Враца

Обект на анкетата са 167 ученика на възраст 15-17 години от две СОУ в гр. Враца. Целта на настоящето изследване е предимно практическа, с оглед проучване на съвременното състояние на традиционната народна култура, която, подобно и съвместно с християнската религия, представя система от обредни практики с цел приобщаване и съхраняване на индивида.

Първата група въпроси, зададени на учениците, е свързана с празнуването на **Коледа**, **Гергьовден** и **Великден**. От отговорите личи, че **Коледа** е най-популярният от трите празника, но той в най-голяма степен е загубил фолклорния си характер. Едва 13 от анкетирания го свързват с някакви обредни практики и по-точно с коледуването. За останалите Коледа е ‘Рождество Христово’ или ‘най-важният семеен празник’.

125 ученика от анкетирания определят **Великден** като християнски празник. Интересно е да се отбележи, че според тях, генезисът на ритуала **„Боядисване на яйца”** е религиозен, а смисълът му се тълкува в духа на фолклорната традиция.

За разлика от Великден и Коледа, **Гергьовден** се възприема само като празник, свързан с фолклорната обредност (жертвеното агне). 42 от участниците го отнасят към християнския култ, посветен на св. Георги Победоносец, а 25 – като ‘ден на армията’, ‘национален празник’ или ‘политическа партия’.

Втората група въпроси е свързана със степента на осмисляне на понятията **„култ”** и **„обредност”** от хора с минимален житейски и социален опит. 67 от анкетирания обясняват **„култ”** чрез преносното му значение – ‘нещо възвишено, велико, идеал’, а само 18 го тълкуват в смисъл на религиозна почит, свързана с обред.

Подобни са резултатите и от въпроса за **„обредността”**, където 82 от анкетирания не са дали никакъв отговор, а останалите я определят като ‘някакви традиции, обичаи във фолклора’. Анализът на отговорите създава впечатление, че младите хора отнасят обредността към миналото.

Третата група въпроси цели да установи как младите хора усещат своята **приобщеност към колектив**, какво влияе върху тяхната социализация. Преобладаващата част от запитаните категорично не се приобщават към никаква група. Останалите се чувстват от групата **„на класа”**, **„семейството”**, **„приятелите”**. По отношение на въпроса **„Имате ли идол?”** – 108 ученика са категорични, че стремежът към подражание е ненужен и че всеки е идол за себе си. Останалите 54 посочват за свои идоли личности, получили признание в една или друга област на обществения живот.

В обобщение на получените резултати може да се посочи следното:

1. Връзката между религиозния култ и фолклорната обредност се осъзнава от незначителна част от анкетирания, като в повечето случаи и двете са външно, илюстративно възприети.
2. Ако в традиционното общество обредността и религиозният култ имат за цел социализация и възпитание на индивида, то съвременният младеж не се интересува от техния смисъл и ги възприема консумативно, единствено в празничното им измерение.